

วิเคราะห์บทบาทของกลุ่มและสมาคมสตรีไทยในปัจจุบัน

ในปัจจุบันสตรีไทยได้เข้าร่วมมีบทบาทสำคัญในสังคมเพิ่มขึ้นอย่างมากมาย นอกเหนือไปจากบทบาทในครอบครัวตามแบบฉบับของวัฒนธรรมและชนบประเพณีที่สตรีไทยมีหน้าที่ทำกิจการงานในบ้านเท่านั้น ทุกวันนี้สตรีไทยมีบทบาทสำคัญทางการศึกษา การอาชีพ และการเมืองเพิ่มขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของโลกและสังคม สตรีไทยได้รวมกลุ่มกันเข้าเป็นชมรม สมาคม หรือกลุ่ม โดยมีวัตถุประสงค์ต่างกัน ในการรวมกลุ่มกัน กลุ่มหรือสมาคมนี้แสดงให้เห็นว่าสตรีไทยมีการตื่นตัวในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของตนที่มีความเห็นพร้อมต้องกันว่าควรต้องมีบทบาทมากขึ้นในสังคมปัจจุบันด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงน่าจะศึกษากลุ่มและสมาคมของสตรีไทยที่ตั้งขึ้น ซึ่งการศึกษาครั้งนี้ก็ได้ให้ความสนใจศึกษาดังต่อไปนี้

กลุ่มหรือสมาคมสตรีต่าง ๆ

การศึกษายบทบาทและสถานภาพสตรีไทยปัจจุบัน ได้ทำการศึกษากลุ่มและสมาคมสตรีต่าง ๆ ที่ก่อตั้งขึ้นมาในรูปแบบต่าง ๆ โดยเน้นศึกษาถึงวัตถุประสงค์ กิจกรรมและรายละเอียดต่าง ๆ ของกลุ่มและสมาคมในปัจจุบัน เพื่อแสดงให้เห็นว่ากลุ่มสมาคมสตรีตั้งขึ้นมาเพื่อวัตถุประสงค์และทำกิจกรรมอะไรบ้าง มีความต้องการเปลี่ยนแปลงสิทธิและหน้าที่สตรีโดยทั่วไปเพียงไร การศึกษายบทบาทกลุ่มและสมาคมสตรีนี้ได้จำแนกกลุ่มและสมาคมออกเป็น ๓ ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ กลุ่มสมาคมสตรีทางการศึกษา กลุ่มสมาคมสตรีทางค่านอาชีพและกลุ่มสมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ

๑. สมาคมสตรีทางการศึกษา

การเปลี่ยนแปลงบทบาทสตรีทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วตามสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป สตรีที่จบการศึกษาจากสถาบันต่าง ๆ ได้เข้าร่วมกันจัดตั้งสมาคมสตรีทางการศึกษามากมาย เช่น สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย สมาคมนักเรียนเก่าราชินี ชมรมจุมราชาลัยสมาคม สมาคมศิษย์เซนต์โยเซฟ สมาคม สมาคมศิษย์วังหลังวัฒนา สมาคมศิษย์อัสสัมชัญคอนแวนต์ สมาคมสตรีมหาพฤฒาราม สตรีวิทยาสมาคม สมาคมสตรีศรีอยุธยา สายปัญญาสมาคม สมาคมนักเรียนเกามาแตร์เคอี่ สมาคมสตรีทางการศึกษาจำนวน ๕ สมาคม ได้รวมกันจัดตั้ง

เป็นสมาคมเพื่อทำกิจกรรมร่วมกัน กลุ่มและสมาคมประเภทนี้สามารถศึกษาได้ในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๑.๑ ประวัติการก่อตั้ง

สมาคมสตรีทางการศึกษาเหล่านี้จัดตั้งขึ้นเพื่อรวมกลุ่มของนักเรียนสตรีที่จบจากสถาบันนั้น ๆ มารวมกันจัดงานสังสรรค์รื่นเริงระหว่างนักเรียนเก่าทั้งหลาย ระยะเวลาที่จัดตั้งสมาคมสตรีเหล่านี้ขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์สำคัญคือ การจัดงานสังสรรค์ระหว่างเพื่อนนักเรียนเก่า บางสมาคมจะจัดกิจกรรมสังคมบางเป็นการรวมตัวกันชั่วคราวมากกว่า หลังจากที่ทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือจัดงานรื่นเริงจบแล้วก็แยกย้ายกัน การบริหารงาน การดำเนินงานทั้งหมดจะจัดขึ้นในสมาชิกกลุ่มหนึ่งวนเวียนกันในกลุ่มเดียว เท่านั้น ไม่ได้รับการสนใจจากสมาชิกกลุ่มหรือสมาคมทั้งหลายเท่าที่ควร สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมสตรีที่มีประวัติการก่อตั้งที่แตกต่างจากสมาคมสตรีที่เป็นสมาคมนักเรียนเก่าทั้งหลาย แต่วัตถุประสงค์และการทำกิจกรรมของสมาคม การดำเนินงานของสมาคมก็มีลักษณะคล้ายกับสมาคมนักเรียนเก่าสตรีทั้งหลายดังกล่าวข้างต้น ประวัติการก่อตั้งของสมาคมสตรีทางการศึกษา ดังกล่าวข้างต้นจึงมีวัตถุประสงค์เพื่อจัดงานรื่นเริงระหว่างนักเรียนเก่าด้วยกัน มีการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมบ้างแต่ก็เป็นไปในวงแคบ ๆ

๑.๒ วัตถุประสงค์

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น สมาคมสตรีทางการศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นกลุ่มรื่นเริงชุมนุมระหว่างศิษย์เก่าของแต่ละโรงเรียนมากกว่า ดังนั้นวัตถุประสงค์โดยทั่วไปของสมาคมสตรีทางการศึกษาเหล่านี้ส่วนใหญ่จึงอยู่ในขอบข่ายดังต่อไปนี้

- เป็นสื่อสัมพันธ์แห่งความรักสามัคคีอันดีงามระหว่างสมาชิกด้วยกัน
- ส่งเสริมสวัสดิภาพของสังคมตามโอกาส
- ร่วมกันดำเนินงานที่เป็นกุศลสาธารณะประโยชน์ เช่น การหาเงินโดยเสด็จพระราชกุศลสุดแต่พระราชอัชฌาัยหรือว่าจัดงานในงานกาชาดหารายได้มอบให้สภากาชาด
- เผยแพร่ชื่อเสียงและเกียรติคุณของโรงเรียนนั้น ๆ
- ส่งเสริมการศึกษา และเปลี่ยนความรู้ การศึกษา และการบันเทิง

-ไม่เกี่ยวข้องกับการเมือง

วัตถุประสงค์ของสมาคมสตรีทางการศึกษาที่สำคัญที่สุดคือ ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของกลุ่ม สมาคมสตรีไม่เกี่ยวข้องทางการเมือง ทั้งนี้เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๘๐ ห้ามไม่ให้สมาคมยุ่งเกี่ยวกับการเมือง กิจกรรมที่กระทำจึงเน้นไปในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่สมาชิก เช่น กิจกรรมทางการศึกษา และกิจกรรมทางสังคม บางตามแต่จะมีโอกาส

๑.๓ กิจกรรมของสมาคมสตรีทางการศึกษา

สืบเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้น สมาคมสตรีทางการศึกษาจึงมุ่งทำกิจกรรมจัดงานสังสรรค์หาเงินให้สมาชิกของกลุ่ม จัดงานชีวาสช่วยกาชาด จัดงานหาเงินเพื่อทุนการศึกษาของสมาชิกในกลุ่มเท่านั้น นอกจากนี้ยังจัดงานหาเงินซื้ออุปกรณ์ให้แก่โรงเรียนนั้น ๆ บางโอกาสสมาคมสตรีทางการศึกษาก็ได้บริจาคเงินช่วยเหลือกิจกรรมสังคมและสาธารณประโยชน์อื่นบางตามสมควร

บทบาททางการศึกษาสมาคมสตรีทางการศึกษาได้จัดให้มีการอภิปรายทางวิชาการในบางโอกาส บทบาททางการศึกษาที่สำคัญของสมาคมสตรีทางการศึกษา คือ จัดหาทุนให้แก่สมาชิกในกลุ่มสมาคมของแต่ละสมาคม รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์ทางการศึกษาให้แก่โรงเรียนที่สมาคมศิษย์เก่าเหล่านั้นตั้งอยู่ สมาคมสตรีอุดมศึกษาแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นสมาคมสตรีที่แตกต่างไปจากสมาคมสตรีศิษย์เก่าต่าง ๆ มีบทบาทสำคัญทางการศึกษาโดยจัดหาทุนต่างประเทศสำหรับการศึกษาคุณานาระดับสูงกว่าปริญญาตรีในประเทศสมาชิกสมาคมสตรีอุดมศึกษานานาชาติ และจัดการสัมมนาความรู้ทางวิชาการ เป็นครั้งคราว

มาตรา ๑๕๘๐ วรรค ๒ บัญญัติว่า "แต่ถ้าปรากฏว่าวัตถุประสงค์ หรือกิจการของสมาคมใดน่าจะเป็นภัยอันตรายต่อสันติภาพของประชาชนก็ดี หรืออาจจะก่อให้เกิดความไม่สงบในบ้านเมืองก็ดี นายทะเบียนไม่รับจดทะเบียนสมาคมนั้นได้ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีนั้น ท่านว่า เป็นที่สุด"

๑.๕ การบริหารงานของสมาคมสตรีทางการศึกษา

สมาคมสตรีทางการศึกษามีจำนวนสมาชิกของกลุ่มที่ลงทะเบียน สมาชิกเลือกคณะกรรมการ นายกสมาคม และผู้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ของสมาคมตามรูปแบบของสมาคม แล้วจัดการประชุมคณะกรรมการสมาคมอย่างน้อยเดือนละครั้งรวมทั้งมีการประชุมใหญ่ปีละครั้งด้วย จำนวนสมาชิกแม้จะมีการลงทะเบียนขึ้นเป็นสมาชิกจำนวนมาก เช่น สมาคมสตรีศรีอยุธยาสมาคมมีสมาชิกประมาณ ๒๐๐ คน แต่ผู้ที่ทำงานให้สมาคมมีเพียงคนกลุ่มเดียวที่ผลัดเปลี่ยนกันทำหน้าที่ต่าง ๆ เท่านั้น สมาชิกสมาคมส่วนใหญ่จะไม่ให้ความสนใจกิจกรรมของสมาคมเท่าที่ควรหรือไม่ให้ความสนใจเลย ทั้งนี้เพราะสมาคมขาดการประชาสัมพันธ์ที่ดี สมาชิกถือว่าสมาคมเป็นแค่เพียงจัดงานลีลาสชวยงานการกุศล เป็นสมาคมที่สำหรับจัดงานเพื่อพักผ่อนหย่อนใจของผู้ที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจผู้ที่มีชื่อเสียงทางสังคมเท่านั้นที่สามารถเข้าร่วมกลุ่มสมาคมนี้ได้ ลักษณะการบริหารงานและผู้บริหารงานของกลุ่มสมาคมสตรีทุกประเภทมีลักษณะเดียวกันนี้แทบทุกกลุ่มสมาคม แต่ละกลุ่มสมาคมจะเชิดสตรีผู้ที่ได้รับความสำเร็จในอาชีพการงานมีชื่อเสียงในสังคมมีฐานะการเงินดี เข้ามาบริหารงานของสมาคม สมาชิกของสมาคมเข้ามารวมกลุ่มกันโดยขาดความเข้าใจร่วมกัน ลักษณะการบริหารงานของสมาคมสตรีทุกประเภทไม่ว่าจะเป็นสมาคมสตรีทางการศึกษา การอาชีพและทางการเมืองและอื่น ๆ จึงเป็นการว่างงานของคนเพียงกลุ่มเดียวที่ยืนหยัดทำงานของสมาคมที่ตั้งขึ้นมา โดยใช้เวลาว่างจากการทำงานประจำวัน งานธุรกิจอื่น ๆ มาทำงานให้กับสมาคมที่ตนดำรงตำแหน่งหน้าที่อยู่เท่านั้นเอง ไม่มีผู้ใดอุทิศงานให้กับสมาคมอย่างแท้จริง

การบริหารงานของสมาคมสตรีทางการศึกษาจึงเป็นเรื่องของการพบปะสังสรรค์ของคนกลุ่มหนึ่งมารวมหรือพบกันในเวลาว่างแล้วจัดงานรื่นเริงสังสรรค์ระหว่างคนในกลุ่มเท่านั้น รูปแบบการบริหารงานและการดำเนินงานของสมาคมสตรีทางการศึกษาดูเหมือนว่าจะเป็นแบบทางการ แต่ในทางปฏิบัติแล้ว ไม่เป็นทางการนัก เป็นการชุมนุมร่วมกันทำงานระหว่างคนที่รู้จักคุ้นเคยกัน เพราะเคยทำงานร่วมกันและเคยเรียนในสถานศึกษาแห่งเดียวกันมาก่อน

๑.๕ การต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสมาคมสตรีทางการศึกษา

สมาคมสตรีทางการศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อมีวัตถุประสงค์กิจกรรมสังคมและจัดงานรื่นเริงระหว่างสมาชิกในกลุ่มมากกว่า บทบาททางวิชาการและการให้ความรู้แก่สมาชิกในกลุ่มมีน้อยและเป็นไปอย่างไม่กว้างขวางเท่าใดนัก ในเรื่องการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีทางการศึกษาและเรื่องอื่น ๆ สมาคมยังไม่ได้จัดดำเนินการเลย และยังมีสมาคมใดมีแผนการว่าจะดำเนินการในเรื่องนี้ ทั้งนี้เพราะสมาคมเหล่านี้ไม่มีวัตถุประสงค์ในเรื่องนี้ไว้ในการจัดตั้งสมาคม คนในสมาคมสตรีทางการศึกษายังไม่พร้อมที่จะเสียสละเวลาในเรื่องการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีทางการศึกษา ประการสุดท้ายสมาคมเห็นว่าสตรีไม่ถูกกับทางการศึกษามากเท่าใดนักไม่จำเป็นต้องต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิ

สมาคมสตรีทางการศึกษายังไม่พร้อมที่จะสนใจในเรื่องการเรียกร้องสิทธิสตรี สมาคมยังไม่พร้อมที่จะสนใจทางการเมืองดังจะเห็นได้จากวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของสมาคมคือ สมาคมสตรีจะไม่ยุ่งกับการเมืองแม้แต่ทางานกุศล จัดงานรื่นเริงภายในกลุ่มสมาคม และสนับสนุนทางวิชาการบ้างในบางโอกาส ส่วนกิจกรรมอื่นนอกจากนี้สมาคมสตรีทางการศึกษายังไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องทำและยังไม่คิดจะดำเนินการใด ๆ นอกเหนือจากกิจกรรมและวัตถุประสงค์ดังที่กล่าวข้างต้น

๒. กลุ่มและสมาคมสตรีทางอาชีพ

กลุ่มและสมาคมสตรีทางอาชีพได้จัดรวมกลุ่มสตรีอาชีพต่าง ๆ ที่คล้ายคลึงกันมาจัดรวมกลุ่มเป็นสมาคมขึ้นเพื่อทำกิจกรรมร่วมกันในโอกาสต่าง ๆ กัน กลุ่มสมาคมสตรีทางอาชีพมีดังนี้คือ สมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย สมาคมเลขานุการแห่งประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย สมาคมแพทย์สตรีแห่งประเทศไทยและกลุ่มนักข่าวหญิง

๒.๑ ประวัติการก่อตั้ง

สมาคมสตรีทางอาชีพจัดตั้งขึ้นรวมกลุ่มสตรีอาชีพต่าง ๆ ที่ประกอบอาชีพคล้ายคลึงกันมารวมกลุ่มกันเป็นสมาคมและกลุ่มต่าง ๆ และตั้งชื่อสมาคมและกลุ่มแตกต่างกันตามอาชีพที่ตนประกอบอยู่ ระยะเวลาที่จัดตั้งมา สมาคมสตรีทางอาชีพที่ตั้งขึ้นมาอายุยาวนานที่สุดคือ

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยตั้งขึ้นในปี ๒๔๙๐ สมาคมแพทยสตรีแห่งประเทศไทยตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๔ ภายในระยะ ๑๐ ปีที่แล้วก็ได้มีการจัดตั้งสมาคมสตรีทางการอาชีพอีก ๓ สมาคม และกลุ่ม คือสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย สมาคมเลขานุการแห่งประเทศไทย และกลุ่มนักข่าวหญิง กลุ่มและสมาคมสตรีทางอาชีพเกิดขึ้นภายหลังจากกลุ่มและสมาคมสตรีทางการศึกษาเล็กน้อยหรืออาจจะระยะเวลาที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ในบางสมาคม ประวัติการ ก่อตั้งของสมาคมสตรีทางการอาชีพแตกต่างกับกลุ่มสมาคมสตรีทางการศึกษาในข้อที่ว่า เป็นกลุ่มสมาคมที่จัดตั้งขึ้นโดยสตรีที่มีอาชีพคล้ายกันมา รวมกันจัดตั้งสมาคมขึ้น เพื่อร่วมกันทำ กิจกรรมบางอย่าง กิจกรรมและการดำเนินงานของสมาคมสตรีทางอาชีพมีลักษณะไม่แตกต่างกับกลุ่มสมาคมสตรีทางการศึกษาแม้ว่าจะมีวัตถุประสงค์แตกต่างกันไปบ้าง

๒.๒ วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของกลุ่มสมาคมสตรีทางการอาชีพต่าง ๆ ส่วนใหญ่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ไม่มีความแตกต่างกันมากนักหรือแทบจะไม่มี ความแตกต่างกันเลย วัตถุประสงค์โดยทั่วไปของกลุ่มสมาคมสตรีทางอาชีพมีดังต่อไปนี้

- เพื่อส่งเสริมมิตรภาพ ความสัมพันธ์อันดีและความเข้าใจซึ่งกันและกันในบรรดาสตรีในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทั้งในประเทศและนานาชาติ

- เพื่อส่งเสริมและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น ประสพการณ์ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยก ระดับมาตรฐานวิชาชีพของแต่ละกลุ่มและสมาคมให้เจริญก้าวหน้า

- ทำงานกิจกรรมทางสังคม ร่วมกันบำเพ็ญสาธารณกุศลในแต่ละสาขาวิชาชีพที่ตนถนัด เพื่อประโยชน์ส่วนรวม

- สมาคมไม่ยุ่งเกี่ยวกับกิจการ เมือง

วัตถุประสงค์สำคัญของสมาคมสตรีทางการอาชีพคือแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านวิชาการแก่คนในกลุ่มสมาคมของตน ช่วยเหลือเพื่อนสมาชิกแต่ละกลุ่ม ปกป้องยก ระดับงานอาชีพของกลุ่มของตนและงานช่วยเหลือทางด้านการกุศล วัตถุประสงค์อีกอย่างหนึ่งคือไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง นับว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มสมาคมสตรีทางการศึกษา แนวโน้มของวัตถุประสงค์ของสมาคมสตรีทางการอาชีพและการ

ศึกษาไม่ต้องการ เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวาทกรรมเกี่ยวกับภารกิจ
สมาคมห้ามไม่ให้สมาคมยุ่งเกี่ยวกับการเมืองดังกล่าวข้างต้นและสมาคมเห็นว่า เป็นเรื่องไม่จำเป็น
เป็น สมาคมสตรีจึงพยายามแยกตัวออกจากการเมืองมาทำกิจกรรมเพื่อกลุ่มและสมาคม และ
บำเพ็ญสาธารณกุศลเท่านั้น

วัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่นอกเหนือไปจากนี้สมาคมสตรีทางการเมืองอาชีพยังไม่ได้คิดริเริ่ม
มีขึ้น คงทำงานในกลุ่มสมาคมของตนในวงจำกัด เผยแพร่ความรู้ตามวิชาชีพที่ตนประกอบอยู่
บ้างในเวลาอันควร เพื่อสนองวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งที่ว่า จะบำเพ็ญประโยชน์ให้แก่สังคมตามควร
กิจกรรมที่สำคัญคือจัดงานออกร้านหรืองานสังสรรค์อื่น ๆ เพื่อเก็บเงินให้กับสมาคมและช่วย
สาธารณกุศลเท่านั้น

๒.๓ กิจกรรมของสมาคมสตรีทางการเมืองอาชีพ

สมาคมสตรีทางการเมืองอาชีพได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ช่วยเหลือสังคมในทางที่กว้างขวาง
ออกไปมากกว่าสมาคมสตรีทางการเมืองศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยเหลือโครงการทางด้านงาน
วิชาชีพ จัดฝึกอบรม วิชาชีพให้แก่สมาชิกและบุคคลภายนอกตามความถนัด สมาคมสตรีนักธุรกิจ
และวิชาชีพได้จัด "โครงการให้ทุนและฝึกอบรมวิชาชีพ" แก่เยาวชนให้มีความสามารถเรียนรู้
ปฏิบัติงานได้

สมาคมเลขานุการแห่งประเทศไทยได้จัดสร้างโรงเรียนสนับสนุนการศึกษาของประ
เทศในถิ่นทุรกันดาร อบรมวิชาเลขานุการให้แก่สมาชิก ช่วยเหลืองานด้านสาธารณสุขโดยซื้อ
เครื่องมือให้โรงพยาบาล

สมาคมแพทย์สตรีและสมาคมพยาบาลได้จัดบริการและช่วยเหลือประชาชนทางด้าน
การแพทย์และพยาบาลตามวิชาชีพที่ตนได้เรียนมาให้ เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน เท่าที่ควร
นอกจากนี้ยังเผยแพร่วิชาความรู้ทางด้านกร แพทย์และพยาบาล ให้แก่ประชาชนตามโอกาสอัน
ควรอีกด้วย

นอกจากนี้ยังทำกิจกรรมภายในกลุ่มสมาคมและภายในประเทศแล้ว กลุ่มสมาคมสตรี
ทางการเมืองอาชีพยังได้ติดต่อกับกลุ่มสมาคมสตรีนานาชาติที่ประกอบอาชีพเดียวกันด้วย เพื่อส่งเสริม
แลกเปลี่ยนความรู้กันระหว่างกลุ่มสมาคมสตรีนานาชาติทั่วโลก นอกจากนี้จะทำกิจกรรมเพื่อ

ประโยชน์แก่คนในสมาคมและสังคมไทย

กิจกรรมของสมาคมสตรีทางการอาชีพโดยทั่วไปแล้ว ยังมีลักษณะคล้ายคลึงกับกิจกรรมของสมาคมสตรีทางการศึกษา แม้จะทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมไทย และคนที่ เป็นสมาชิกในสมาคมแล้ว ก็ยังนับว่ายังมีกิจกรรมที่อยู่ในวงแคบอยู่นั่นเอง

๒.๔ การบริหารงานของสมาคมสตรีทางการอาชีพ

สมาคมสตรีทางการอาชีพส่วนใหญ่ประกอบด้วยผู้บริหารงานที่มีลักษณะ เหมือนกับสมาคมสตรีทางการศึกษา กล่าวคือมีนายกสมาคม รองนายกสมาคม และกรรมการสมาคมผู้ทำหน้าที่อื่น ๆ ตามรูปแบบสมาคม มีสมาชิกแยกประเภทเป็นสมาชิกประเภทต่าง ๆ มีการประชุมกัน เหมือนรูปแบบการบริหาร ขององค์การสมาคมต่าง ๆ จากการศึกษาการบริหารงานของกลุ่มและสมาคมสตรีทางการอาชีพใน ระยะเวลาอันสั้นก็พบว่าการบริหารงานของสมาคมสตรีทางการอาชีพ ไม่ว่าจะเป็นสมาคมสตรีทางการศึกษาหรือสมาคมสตรีทางการ เมืองอื่น ๆ มีลักษณะ การบริหารงานของสมาคมและตัวผู้บริหารงานมีลักษณะคล้ายคลึงกันทั้งสิ้น กล่าวคือตัวผู้บริหารงานของสมาคมเป็นคนเพียงกลุ่มเดียวกัน ผลัดเปลี่ยนกันมาบริหารงานทำหน้าที่ในตำแหน่งต่าง ๆ ของสมาคม โดยเฉพาะผู้ที่มีความพร้อมที่จะเสียสละทำงานให้สมาคมและมีเวลาว่างพอ การบริหารงาน การทำงานของสมาคมจึงเป็นไปในรูปแบบไม่เป็นทางการมากกว่าแม้จะมีรูปแบบการบริหารงานที่วางไว้อย่างเป็นทางการ

๒.๕ การต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีไทย

สมาคมสตรีทางการอาชีพยังไม่มีแผนการในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิต่าง ๆ ของสตรีไทยแต่ประการใด วัตถุประสงค์ของกลุ่มหรือสมาคมก็พยายามที่จะไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองอยู่แล้ว ดังกล่าวข้างต้น การต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีไทยจึงเป็นการขัดกับวัตถุประสงค์ของกลุ่มสมาคมที่มีจุดมุ่งหมายจะทำกิจกรรม เพื่อกลุ่มสมาคมและเพื่อประโยชน์กับสังคมมากกว่า

สมาคมสตรีทางการอาชีพมีการตื่นตัวในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีไทยน้อยมาก หรือเรียกได้ว่าไม่มีเลย คงตั้งกลุ่มมาเพื่อวัตถุประสงค์ทำกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสมาคมและสังคมมากกว่า ในอนาคตเป็นที่เชื่อกันทั่วไปว่าสมาคมสตรีทางการอาชีพและสมาคมสตรีอื่น ๆ คงจะยังไม่มีความสนใจในเรื่องนี้ อาจจะเป็นเพราะว่ากลุ่มสมาคมสตรีมีความ

เห็นว่าสังคมไทยเราไม่ได้คิดถึงสตรีทางการประกอบอาชีพมากนัก หรือเพราะว่าสมาคมยังไม่พร้อมและยังไม่สนใจในกิจกรรมด้านนี้แต่ประการใด

๓. กลุ่มสมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ

กลุ่มสมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ เป็นกลุ่มสมาคมสตรีกลุ่มสุดท้ายที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้อีก กลุ่มสมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ มีลักษณะที่แตกต่างกับสมาคมสตรีทางการศึกษาและอาชีพในบางประการ เช่น สภาสตรีแห่งชาติเป็นที่รวมหรือเป็นศูนย์กลางของสมาคมสตรีไทยต่าง ๆ ทั่วประเทศ สมาคมสตรีไทยมุสลิมและยุวคริสตสตรีแห่งประเทศไทยเป็นสมาคมสตรีที่ก่อตั้งขึ้นมาจากกลุ่มสตรีไทยที่นับถือศาสนาคล้ายกัน สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย เป็นสมาคมสตรีสมาคมเดียวที่มีกิจกรรมทางด้านการเรียกร้องสิทธิของสตรีไทย นอกจากนี้ยังมีสมาคมสตรีไทย สมาคมสตรีอาสาสมัครรักษาดินแดน สมาคมสตรีอาสาสมัครแห่งประเทศไทย มูลนิธิแม่บ้านอาสา สมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย สมาคมเคหะเศรษฐศาสตร์แห่งประเทศไทย และสมาคมหรือชมรมสตรีอื่น ๆ ที่จะทำการศึกษาในหัวข้อต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

๓.๑ ประวัติการก่อตั้ง

สมาคมสตรีทางด้านกร เมืองและอื่น ๆ มีประวัติการก่อตั้งที่แตกต่าง กัน สมาคมสตรีทางการศึกษาและการอาชีพในลักษณะต่าง ๆ ดังต่อไปนี้คือ

-มีประวัติการก่อตั้งเกิดจากความต้องการที่จะรวมกลุ่มสตรีไทยทั่วประเทศมารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมโดยเฉพาะสภาสตรีแห่งชาติเป็นตัวอย่างในข้อนี้ โดยเป็นศูนย์กลางประสานงานของสมาคมสตรีไทยทั่วประเทศรวมทั้งสิ้น ๘๗ สมาคม ในจำนวนนี้เป็นสมาคมที่อยู่ในส่วนกลางเสีย ๕๕ สมาคม สมาคมหน่วยสมาชิกที่อยู่ในส่วนภูมิภาคเสีย ๒๒ หน่วย มีสมาชิกถึงประมาณ ห้าแสนคน สภาสตรีแห่งชาติจึงเป็นกลุ่มสตรีที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทย เพราะเป็นที่รวมของสตรีไทยจำนวนมากมายเมื่อเปรียบเทียบกับสมาคมสตรีอื่น ๆ

-สมาคมสตรีที่จัดตั้งขึ้นจากกลุ่มสตรีที่นับถือศาสนาคล้ายกัน เช่น สมาคมสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทย สมาคมยุวคริสตสตรีแห่งประเทศไทย เป็นต้น

—สมาคมสตรีที่มีประวัติการ ก่อตั้ง เพราะความต้องการที่จะรวมกลุ่มกันทำประโยชน์ให้กับสังคม ทำประโยชน์ให้กับสมาชิกในกลุ่มและช่วยเหลือบุคคลอื่นบ้างตามโอกาสอันควร ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับสมาคมสตรีทางการศึกษาและทางการอาชีพ แม้สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทยอัน เป็นสมาคมสตรีสมาคมเดียวที่พยายามเรียกร้องสิทธิของสตรีไทย ก็มีประวัติการ ก่อตั้ง ขึ้นมาจากกลุ่มสตรีที่เรียนจบจากสาขาวิชาการ เดียวกันโดยเฉพาะทางสาขานิติศาสตร์ เท่านั้น การต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิจึงเป็นไป เพราะเห็นว่ากฎหมายเกี่ยวกับครอบครัวไม่ให้ความเป็นธรรมแก่สตรีตามที่ตนได้ศึกษามา หาได้รวมกลุ่มกันเพื่อต่อสู้เรียกร้องสิทธิสตรี โดยเฉพาะก็หาไม่ คง เป็นสมาคมสตรีที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรวมกลุ่มสตรีที่เรียนจบจากสาขาวิชาการ เดียวกัน เพื่อต้องการทำประโยชน์ให้กับสังคมตามวิชาการที่ได้ศึกษาเล่าเรียนมาเท่านั้น

๓.๕ วัตถุประสงค์

สมาคมสตรีทางการ เมืองและอื่น ๆ มีลักษณะคล้ายกับสมาคมสตรีทางการศึกษาและอาชีพ โดยเฉพาะมีวัตถุประสงค์โดยทั่วไปคล้ายคลึงกัน เช่น

—แลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างสมาชิกของแต่ละสมาคมและแลกเปลี่ยนความรู้กับกลุ่มสตรีในประเทศและนอกประเทศ

—บำเพ็ญสาธารณกุศล ช่วยเหลือกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสังคม

—ให้การศึกษแก่สมาชิกภายในกลุ่ม และบุคคลภายนอกในสาขาวิชาการต่าง ๆ และแลกเปลี่ยนความรู้ในสาขาวิชาการต่าง ๆ กับสมาคมสตรีทั่วไป

นอกจากนี้สมาคมสตรีทางด้านการเมืองยังมีวัตถุประสงค์ที่เป็นพิเศษออกไปคือ

—มีวัตถุประสงค์เพื่อยกระดับความเป็นอยู่ สถานภาพและสมรรถภาพของสตรีไทย ส่งเสริมสถานภาพของสตรีไทย ทั้งทางกฎหมายและความเป็นอยู่ทั่วไป

—สนับสนุนให้ปฏิบัติภารกิจตามความเชื่อในศาสนาของตนที่ตนเชื่อถือ^๑ ให้ความรู้ทางศาสนาแก่สตรีในกลุ่มสมาคมและคนทั่วไป

^๒ เป็นวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของสภาสตรีแห่งชาติ สมาคมสตรีไทย และของสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย

^๑ เป็นวัตถุประสงค์ข้อหนึ่งของ สมาคมสตรีไทยมุสลิมแห่งประเทศไทยและสมาคมยูวคริสตสตรีแห่งประเทศไทย

วัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นเป็นเป้าหมายของสมาคมสตรีที่ตั้งขึ้นเพื่อที่จะได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้ ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาสมาคมสตรีได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ มากมายคือ

๓.๓ กิจกรรมของสมาคมสตรี

สมาคมสตรีทั้งด้านการเมืองและอื่น ๆ ได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของสมาคม มีขอบข่ายการปฏิบัติงานที่กว้างขวางออกไปโดยมีสภาสตรีแห่งชาติเป็นศูนย์กลางการประสานงานและการทำกิจกรรมต่าง ๆ สภาสตรีแห่งชาติได้จัดทำโครงการต่าง ๆ ขึ้นถึง ๗ โครงการ เช่น โครงการสโมสรท้องถิ่นตรอกจันทน์ โครงการส่งเสริมสวัสดิภาพสตรีและเด็ก โครงการจัดพิมพ์เรื่องสตรีไทย โครงการประชากรศึกษาและการวางแผนครอบครัว และโครงการอื่นที่ล้วนแต่เพื่อช่วยแก้ไขและยกฐานะความเป็นอยู่ของสตรีไทยและให้ความรู้แก่สตรีทั่วไปทั้งสิ้น

สภาสตรีแห่งชาติยังได้เข้าร่วมประชุมในวันสตรีสากลซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความเสมอภาคของสตรีกับผู้ชาย และมีวัตถุประสงค์ในการประชุมอื่น ๆ เพื่อยกสถานภาพของสตรีไทยให้สูงขึ้น เป็นกิจกรรมของสภาสตรีแห่งชาติที่สำคัญ

สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทยได้พยายามเรียกร้องสิทธิสตรีโดยทำหนังสือถึงนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ มกราคม ๒๕๑๓ เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีให้เท่าเทียมกับผู้ชาย โดยแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์บางมาตรา และแก้ไขข้อความบางข้อในกฎกระทรวงมหาดไทย เช่น ในเรื่องการจดทะเบียนสมรส ความยินยอมของสามี เรื่องทรัพย์สินระหว่างสามีและภรรยา เรื่องเหตุหย่า เรื่องอุปการะเลี้ยงดู โดยให้แก้ไขให้สิทธิแก่สตรีในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในสมัยก่อน นอกจากนี้สมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทยยังได้เปิดรับปรึกษาข้อกฎหมายแก่สตรีและเด็กที่นำเรื่องมาหาวิธีการแนะนำเช่นนี้ก็ประสงค์จะช่วยให้บุคคลที่ไม่สันตักกฎหมายแต่มีเรื่องต้องใช้กฎหมาย ก็จะได้ความเข้าใจอันถูกต้อง นับว่าเป็นกิจกรรมสำคัญของสมาคมอย่างหนึ่งเกี่ยวกับการป้องกันสิทธิของสตรีที่ยังไม่เคยมีสมาคมสตรีใดทำมาก่อน

สมาคมสตรีทั้งการศาสนาได้จัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่สตรีทั้งในสมาคมและสตรีทั่วไป

ไปให้ความรู้ทางด้านศาสนาและประเพณีวัฒนธรรมในศาสนานั้น ๆ เช่น สมาคมสตรีไทยมุสลิม และยุวคริสตศรัทธาแห่งประเทศไทย

ส่วนกิจกรรมอื่นของสมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ ก็เป็นไปในลักษณะเดียวกันกับสมาคมสตรีทางการศึกษาและสมาคมสตรีทางการอาชีพ กล่าวคือ ให้ความรู้แก่สตรีแก่ประชาชนโดยทั่วไปเท่าที่สามารถจะทำได้ จัดงานหาเงินเพื่อช่วยเหลือบำเพ็ญสาธารณกุศลตามควร นอกจากนี้ยังมุ่งทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ความรู้และความช่วยเหลือสตรีในชนบทอีกด้วย มูลนิธิแม่บ้านอาสาได้มุ่งทำกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือทหารและตำรวจตระเวนชายแดน ซึ่งมีสมาคมสตรีอีกหลายสมาคม เขาช่วยเหลือทำงานด้านนี้ถึงถือว่า เป็นงานที่ช่วยเหลือสังคมประการหนึ่ง

๓.๔ การบริหารงานของสมาคม

สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ มีขอบเขตการปฏิบัติงานที่กว้างขวางมากกว่าสมาคมสตรีทางการศึกษาและวิชาชีพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสภาสตรีแห่งชาติซึ่งเป็นศูนย์กลางของสมาคมสตรีทั่วประเทศ การบริหารงานของสภาสตรีแห่งชาติได้วางรูปแบบการทำงานของสภาสตรีเหมือนรูปแบบของสมาคมสตรีอื่น ๆ แต่มีความแตกต่างในข้อที่ว่าสภาสตรีแห่งชาติได้นำเอาบุคคลจากกลุ่มหรือสมาคมสตรีต่าง ๆ เข้ามารับบริหารงานโดยให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสภาสตรีแห่งชาติ

แต่อย่างไรก็ตามแม้ว่าสภาสตรีแห่งชาติจะมีขอบข่ายงานที่กว้างขวาง ประกอบด้วยบุคคลจากสมาคมสตรีต่าง ๆ มากมายก็ตาม แต่ตัวผู้บริหารงานเองก็เป็นบุคคลเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่าเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกับกลุ่มหรือสมาคมสตรีทางการศึกษา สมาคมสตรีทางการอาชีพมาชุมนุมกันในสภาสตรีแห่งชาติ การบริหารงานแม้จะมีรูปแบบเป็นทางการร่วมกันทำงานและขยายแผนงานให้กว้างขวางออกไปเพียงไร เนื่องจากตัวผู้บริหารงานเป็นบุคคลเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น ทำให้รูปแบบการบริหารงานของสภาสตรีแห่งชาติมีลักษณะเหมือนสมาคมสตรีอื่น ๆ เรียกได้ว่ามีความแตกต่างกันแต่เฉพาะจำนวนผู้บริหารและผู้บริหารงานเท่านั้นเอง

ทัศนคติของสตรี และความคาดหวังในสถานภาพและบทบาทของสตรี กลุ่มตัวอย่าง

จากการศึกษาทัศนคติของสตรี และความคาดหวังในสถานภาพและบทบาทของกลุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกศึกษาสัมภาษณ์สตรีจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน ๕๐ คน จากสมาคมสตรีทางการศึกษา ๑๕ คน กลุ่มและสมาคมสตรีทางอาชีพ ๑๕ คน และกลุ่มสมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ ๒๐ คน สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีตำแหน่งเป็นนายกสมาคมและหัวหน้ากลุ่ม ๔ คน อีก ๔๖ คนเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอื่น ๆ ในสมาคมและกลุ่ม กลุ่มตัวอย่างได้แสดงทัศนคติตัวอย่างและความคาดหวังในสถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวและในสังคมที่จะได้เสนอผลการศึกษาดังต่อไปนี้

๑. ทัศนคติของสตรี เกี่ยวกับสถานภาพและบทบาทในครอบครัว

๑.๑ ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของบุตรสาว

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นคล้ายกันทุกกลุ่ม โดยมีทัศนคติว่าสตรีในฐานะเป็นบุตรสาวควรมีหน้าที่และปณิธานเป็นผู้ที่เชื่อฟังบิดามารดา เป็นตัวของตัวเองอย่างมีเหตุผลช่วยเหลือครอบครัว ศึกษาหาความรู้ตามฐานะของบุตรสาว กลุ่มตัวอย่างเน้นบทบาทของบุตรสาวในเรื่องการเคารพบิดามารดาการอยู่ในโอวาทของบิดามารดาและทำหน้าที่เป็นแม่บ้าน การเรือน และที่สำคัญคือจะต้องมีความคิดอิสระและเป็นผู้นำในบางโอกาส ทัศนคติของกลุ่มตัวอย่างสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ มีความเห็นแตกต่างกับกลุ่มสตรีทางการศึกษาและอาชีพในข้อที่ว่า บุตรสาวควรมีสิทธิในการออกความคิดเห็นเท่าเทียมกับบุตรชาย และเน้นในเรื่องความคิดอิสระของบุตรสาวและการเป็นผู้นำในบางโอกาสด้วย

เมื่อถูกถามความเห็นว่าคุณชายต้องการให้บุตรสาวมีบทบาทอย่างไร ในครอบครัว สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า คุณชายก็ต้องการให้บุตรสาวอยู่ในโอวาทของบิดามารดาประพฤติตนให้เป็นบุตรสาวที่ดีอยู่กับเหยาเข้ากับเรือนอยู่ในกรอบประเพณีอันดีงามมากที่สุด ไม่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงบทบาทของบุตรสาวด้วยประการใด ๆ ทั้งสิ้น

แม้จะเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกศึกษาเพียง ๕๐ คน แต่ก็พอจะกล่าวได้ว่าสตรีไทยน่าจะมีความคาดหวังให้บุตรสาวมีสถานภาพและบทบาทตามประเพณีไทยดั้งเดิมมากกว่า จะเห็นว่าสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้แสดงความคิดเห็นต้องการให้บุตรสาวทำหน้าที่อื่น ๆ ที่แตกต่าง

๓.๕ การต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรี

สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ ใ้ทำการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีอยู่บ้าง โดยเฉพาะสมาคมบัณฑิตสตรีทางกฎหมายแห่งประเทศไทย แต่ก็เป็นกรเรียกร้องด้วยวิธีสันติมากกว่า ด้วยการส่งจดหมายเป็นทางการ ไปถึงนายกรัฐมนตรี เพื่อเรียกร้องสิทธิสตรีเพิ่มขึ้นโดยขอให้แก้ไขกฎหมายต่าง ๆ ที่จำกัดสิทธิของสตรี สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ เช่น สภาสตรีแห่งชาติได้ให้การศึกษแก่สตรีเพื่อกระตุ้นให้สตรีไทยมีความตื่นตัวในเรื่องสิทธิและหน้าที่ของตนเองในครอบครัวและในสังคม รวมทั้งให้การศึกษแก่สตรีไทย ไม่นิยมเรียกร้องสิทธิสตรีด้วยวิธีการประท้วงและวิธีที่รุนแรงอื่น ๆ ดังที่สตรีในต่างประเทศได้ทำกัน ด้วยวิธีการเรียกร้องสิทธิสตรีโดยทางสันติและด้วยวิธีทางอ้อมเช่นนี้ ทำให้ดูเหมือนว่าสมาคมสตรีไม่ได้ทำการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีแต่ประการใดเลย

กิจกรรมของสมาคมสตรีดังกล่าวข้างต้นนี้มุ่งไปในทางให้ความรู้และช่วยเหลือสังคมด้วยวิธีการต่าง ๆ ประกอบกับการทำงานของสมาคม บริหารงานโดยคนเพียงกลุ่มเดียว คนภายนอกจึงมองดูว่าสมาคมสตรีไทยทุกสมาคมเป็นที่รวมกลุ่มของสตรีชั้นสูงที่มทำงานสังคมสงเคราะห์ช่วยเหลือคนยากจนและเป็นที่รวมกลุ่มของสตรีชั้นสูงมาประชุมกันจัดงานสังสรรค์นันทนาการยามว่างมากกว่า

การศึกษากลุ่มสมาคมสตรีดังกล่าวข้างต้น เป็นแต่เพียงผลกรศึกษาขั้นพื้นฐานทั่วไป เพื่อเป็นข้อเสนอแนะและเป็นแนวทางสำหรับการศึกษาวิจัยที่เกี่ยวกับเรื่องนี้ในครั้งต่อไป มีผู้ให้ความเห็นว่า "การจัดตั้งองค์การสตรีขึ้นเพื่อปลุกวิญญานของหญิงไทยผู้เคยถูกเหยียดหยามได้ปรากฏขึ้นแต่ความมันไม่ใช่องค์การของสตรีส่วนข้างมากของสังคม ตรงข้ามมันเป็นเพียงองค์การที่พวกสตรีชั้นสูง สตรีอภิสิทธิ์มีาชุมนุมกันเพื่อแสดงแบบเสื้อเดินเล่น เสื้อนอน การแสดงอาหารจัดโต๊ะอาหาร แสดงการทำแซนด์วิชคัพชาน ในขณะที่เดียวกันกับที่สตรีส่วนข้างมากไม่มีแม้เพียงจะกินเข้าไปเพื่อความอยู่รอดของชีวิต" ความเห็นนี้ประกอบกับผลการศึกษาข้างต้นนี้ ผู้ทำการศึกษาเชื่อว่าน่าจะเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษากลุ่มและสมาคมสตรีของไทยในแง่มุมอื่นต่อไป

ต่างไปจากบทบาทตามประเพณี เช่น การออกไปทำงานช่วยเหลือครอบครัวที่เป็นอาชีพนอกบ้าน บทบาทในการตัดสินใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ ร่วมกับบิดามารดาในครอบครัวเหล่านี้ เป็นต้น

๑.๒ ทัศนคติที่มีต่อสถานภาพและบทบาทของภรรยา

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้ง ๓ กลุ่มมีความเห็นว่า ภรรยาควรมีบทบาททำหน้าที่ เป็นเพื่อนคู่คิดของสามี จัดการบ้านเรือนให้เรียบร้อยให้ความช่วยเหลือญาติพี่น้องของสามี ประณิน บัณฑิตามี ให้การอบรมบุตรและให้การยกย่องสามีเป็นสิ่งสำคัญ สตรีที่เป็นตัวอย่างในกลุ่มสมาคม สตรีทางการอาชีพมีความเห็นว่า ภรรยาควรมีความเป็นอิสระในการปฏิบัติงานทางเศรษฐกิจ ปรับตัวเองให้เข้ากับสังคมได้ในขณะที่สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสมาคมสตรีทางการ เมืองและอื่น ๆ มีความเห็นว่าภรรยาควรมีบทบาทช่วยเหลือครอบครัวหารายได้ช่วยสามีทำงานนอกบ้านให้มากที่สุดช่วย ส่วนงานในบ้านก็ไม่ควรให้หนักพร่อง

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่า ผู้ชายต้องการให้สตรีที่เป็นภรรยามีบทบาท อย่างสำคัญในครอบครัวคือ ทำหน้าที่เป็นแม่บ้านที่ดีทั้งในบ้านและนอกบ้าน เป็นที่ปรึกษา เป็นเพื่อนคู่คิดของสามีอย่างดีที่สุด ดูแลเอาใจใส่ครอบครัวเลี้ยงดูบุตรธิดา สตรีที่อยู่ในกลุ่มสมาคม ทางการเมืองและอื่น ๆ มีความเห็นที่แตกต่างออกไปคือ เห็นว่าผู้ชายต้องการให้ภรรยา เป็นผู้ไม่ออกงานสังคมจนเกินไป ต้องไม่ก้าวร้าวงานของสามี ควรทำหน้าที่เป็นแม่บ้านแม่เรือนทำ งานในครอบครัวเป็นงานสำคัญควบคู่ไปกับการทำงานช่วยเหลือครอบครัวทำงานอาชีพนอกบ้าน ด้วย

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยเฉพาะกลุ่มสตรีทางการอาชีพ กลุ่มสตรีทางการเมือง และอื่น ๆ มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงบทบาทของภรรยาในครอบครัวมากขึ้น โดยที่เน้น ในเรื่องการทำงานนอกบ้านของภรรยา ความเป็นอิสระทางเศรษฐกิจของภรรยาในครอบครัว ให้ภรรยาช่วยเหลือหารายได้ให้ครอบครัวมากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ยังคงต้องการให้ภรรยามีบทบาท เป็นแม่บ้านแม่เรือนอันเป็นบทบาทสำคัญตามประเพณีไทยเท่า ๆ กับการทำงานนอกบ้าน สตรีมีทัศนคติว่า ภรรยาควรเป็นเพื่อนคู่คิดเป็นที่ปรึกษาของสามีด้วย และมีทัศนคติว่าผู้ชายก็ ต้องการให้สตรีในฐานะที่เป็นภรรยามีบทบาทในลักษณะเดียวกันกับตนเองด้วย

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าผู้ชายต้องการให้สตรีในฐานะที่เป็นภรรยา

พยายามรักษาบทบาทตามประเพณีดั้งเดิมให้มาก เมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวังในบทบาทของบุตรสาว จะเห็นว่าสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้ชายต้องการให้บุตรสาวมีบทบาทตามประเพณีดั้งเดิมมากกว่า มีความเห็นว่าผู้ชายก็ต้องการให้ภรรยาเปลี่ยนแปลงบทบาทของตนเองไปตามการเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย

๑.๓ ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของมารดา

ต่อสถานภาพและบทบาทของมารดา สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติว่า มารดาควรทำหน้าที่อบรมบุตรให้ความอบอุ่นในครอบครัว เป็นที่ปรึกษาแก่บุตร ให้การศึกษาแก่บุตรตามสมควรไม่ว่าจะเป็นบุตรชายหรือบุตรหญิง เป็นที่เคารพและเป็นบุพการีของครอบครัว

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าผู้ชายก็ต้องการให้สตรีในฐานะที่เป็นมารดามีบทบาทในลักษณะคล้ายกับตนเองมากที่สุด ความคิดเห็นของสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติในบทบาทของมารดาตามประเพณีไทยเดิมมากที่สุดกว่าบทบาทอื่น ๆ บทบาทของมารดาจึงเป็นบทบาทเดียวที่มีความมั่นคง กลุ่มตัวอย่างยังไม่ต้องการให้เปลี่ยนแปลงบทบาทของมารดาเท่ากับสตรีในฐานะอื่น ๆ

กล่าวโดยสรุป ทัศนคติของสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติว่า บทบาทของภรรยาควรจะมีการเปลี่ยนแปลงให้มาก บทบาทของมารดาและบทบาทของบุตรสาวจะต้องรักษาขนบประเพณีไทยให้มากที่สุด กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าผู้ชายยังต้องการให้สตรีไทยมีบทบาทต่าง ๆ ตามประเพณีดั้งเดิมมากกว่าที่ผู้หญิงคิดเสียอีก

๒. ทัศนคติในเรื่องการเปลี่ยนแปลงสิทธิสตรีตามกฎหมาย

กลุ่มตัวอย่างได้แสดงทัศนคติต่อสถานภาพของสตรีตามกฎหมายเกี่ยวกับครอบครัว ดังที่เสนอไว้ในตารางที่ ๒๒ กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าควรที่จะเปลี่ยนแปลงสิทธิของสตรีในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิในทรัพย์สินระหว่างสามีและภรรยามากที่สุด รองลงมาคือสิทธิในการหย่าร้าง สิทธิในการปกครองบุตรและสิทธิในการเลือกภูมิลำเนาตามลำดับ สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยอย่างยิ่งที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงสิทธิสตรีตามกฎหมายอื่น ๆ อีกที่จำกัดสิทธิของสตรี

ตารางที่ ๒๖ ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของสตรีในครอบครัวตามกฎหมาย

กลุ่มสมาคมสตรีต่าง ๆ	เห็นว่าควรเปลี่ยนแปลงกฎหมาย	เห็นว่าไม่ควร	อื่น ๆ	รวม
----------------------	-----------------------------	---------------	--------	-----

๑. สิทธิในการทำนิติกรรม

กลุ่มสมาคมสตรีทางการศึกษา	๑๐๐.๐% (๑๕)	-	-	๑๐๐.๐% (๑๕)
กลุ่มสมาคมสตรีทางอาชีพ	๗๓.๓ (๑๑)	-	๒๖.๓ (๔)	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสตรีทางการเมือง และอื่น ๆ	๕๕.๐ (๑๕)	๔.๐ (๑)	-	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๕๐.๐ (๕๕)	๕.๐ (๑)	-	๑๐๐.๐ (๕๐)

๒. สิทธิในการเลือกภูมิลำเนา

กลุ่มสมาคมสตรีทางการศึกษา	๕๓.๘ (๑๕)	๖.๕ (๑)	-	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสมาคมสตรีทางอาชีพ	๗๓.๓ (๑๑)	-	๒๖.๓ (๔)	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสมาคมสตรีทางการเมือง และอื่น ๆ	๕๐.๐ (๑๕)	๑๐.๐ (๕)	-	๑๐๐.๐ (๒๐)

๓. สิทธิในทรัพย์สินระหว่างสามีและภรรยา

กลุ่มสมาคมสตรีทางการศึกษา	๑๐๐.๐ (๑๕)	-	-	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสมาคมสตรีทางอาชีพ	๕๓.๘ (๑๕)	-	๖.๕ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๕)

ตารางที่ ๒๒ (ต่อ)

กลุ่มสมาคมสตรีทางการเมือง

และอื่น ๆ	๑๐๐.๐ (๒๐)	-	-	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๕๘.๐ (๕๕)	-	๕.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๕๐)

๔. สหพันธ์ในการขยายร่าง

กลุ่มสมาคมสตรีทางการ

ศึกษา	๑๐๐.๐ (๑๕)	-	-	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสมาคมสตรีทางอาชีพ	๓๓.๓ (๑๑)	-	๕๖.๓ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสมาคมสตรีทางการเมือง				
และอื่น ๆ	๑๐๐.๐ (๒๐)	-	-	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๕๒.๐ (๕๖)	-	๕.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๕๐)

๕. สหพันธ์ในการปกครองบุตร

กลุ่มสมาคมสตรีทางการ

ศึกษา	๑๐๐.๐ (๑๕)	-	-	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสตรีทางการอาชีพ	๓๓.๓ (๑๑)	-	๕๖.๓ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๕)
กลุ่มสตรีทางการเมือง				
และอื่น ๆ	๕๐.๐ (๑๘)	๑๐.๐ (๕)	-	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๘๘.๐ (๕๕)	๕.๐ (๕)	๕.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๕๐)

จากรายงานการวิจัยเรื่องสถานภาพของสตรี^๕ พบว่าสตรีไทยยังตระหนักถึงคุณค่าในสิทธิของตนเองทางค่านกฎหมายในระดับต่ำ สตรีมีความห่วงແຫ່ນในสิทธิที่ตนมีตามกฎหมายน้อยมาก สตรีมีความต้องการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิในเรื่องทรัพย์สินและเรื่องการทำนิติกรรมร้อยละ ๕๕.๘ และเกี่ยวกับสิทธิในครอบครัว ๕๒.๖% การสัมมนาเรื่องการใช้แรงงานสตรี สรุปผลออกมาว่าอาจจะ เป็นเพราะสิทธิสตรีตามกฎหมายน่าจะมีความสำคัญน้อยกว่าค่านิยมของสังคมที่เป็นเครื่องกำหนดสถานภาพของสตรีที่แท้จริงในทางปฏิบัติ อันที่จริงแล้วผู้หญิงมีสถานภาพที่ตีเทียมผู้ชายอยู่แล้ว^๖

แต่อย่างไรก็ดี สตรีที่เลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างก็เป็นผู้ที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสิทธิของสตรีมากที่สุด แม้ว่าจะมีผู้ศึกษาพบว่าสตรีไทยเรายังไม่คำนึงถึงเรื่องสิทธิของตนเองในครอบครัวมากนัก การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ยืนยันว่า สตรีไทยกลุ่มหนึ่งเป็นผู้ที่มีความตื่นตัวมีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงสิทธิและหน้าที่ของตนเองตามกฎหมายอยู่บ้าง

กลุ่มตัวอย่าง ของสตรีที่เลือกมาศึกษาให้ความเห็นว่า เหตุที่ ต้องการ เปลี่ยนแปลง สิทธิสตรีตามกฎหมายคงกลัวข้างตน เพราะเห็นว่าสังคมเปลี่ยนแปลงไป สิทธิสตรีก็ควร จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เพื่อให้สิทธิสตรีเท่าเทียมกับผู้ชาย และเห็นว่ากฎหมายไทยเราออก กฎบังคับให้สิทธิแก่สตรีน้อยกว่าผู้ชาย ควรจะมีการเปลี่ยนแปลงกฎหมายเหล่านั้น กลุ่มตัวอย่าง สตรีทางการอาชีพเห็นว่าสตรีไทยมีความสามารถมากขึ้น ควรให้สตรีมีโอกาสตัดสินใจด้วยตนเอง โดยการให้สิทธิสตรีเท่าเทียมกับผู้ชายในครอบครัว กลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาศึกษา ยังคงให้ความเห็นว่าควรให้คู่สามีภรรยาเป็นผู้ตัดสินใจร่วมกันในเรื่องสิทธิของสตรีในครอบครัวด้วย โดยให้ทั้งคู่ตกลงใจร่วมกันเพื่อความ เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในครอบครัว

^๕ รายงานการวิจัย โครงการวิจัยเรื่อง "สถานภาพสตรีไทย การวิเคราะห์สภาพ บทบาทและทัศนคติของสตรีไทยที่ทำงานในเขตกรุงเทพมหานคร" พ.ศ. ๒๕๑๘ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ และสมาคมสตรีนักธุรกิจและวิชาชีพแห่งประเทศไทย

^๖ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย สังคมศาสตร์และมานุษยศาสตร์, ปีที่ ๓ ฉบับที่ ๒ มกราคม-มีนาคม ๒๕๑๘ "ผู้ใช้แรงงานสตรี" หน้า ๕๘.

ตารางที่ ๒๓ ทิศนคติต่อสถานภาพและบทบาททางการศึกษา

กลุ่มสมาคมสตรีต่าง ๆ	เห็นว่าสตรีมีบทบาททางการศึกษาเพียงพอแล้วในปัจจุบัน	เห็นว่ายังไม่เพียงพอ	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๔๐.๕% (๖)	๕๙.๕% (๙)	๑๐๐.๐% (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๕๖.๓ (๓)	๔๓.๗ (๘)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๓๐.๐ (๖)	๗๐.๐ (๑๔)	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๓๘.๐ (๑๕)	๖๒.๐ (๓๑)	๑๐๐.๐ (๕๐)

	เห็นว่าสังคมยอมรับให้สตรีมีบทบาททางการศึกษาเท่าเทียมชาย	เห็นว่าไม่เท่าเทียม	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๓๓.๓ (๑๑)	๖๖.๐ (๒๑)	๑๐๐.๐ (๓๒)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๕๓.๓ (๘)	๔๖.๗ (๗) ^๑	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๖๐.๐ (๑๕)	๔๐.๐ (๑๐) ^๒	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๖๒.๐ (๓๑)	๓๘.๐ (๑๙)	๑๐๐.๐ (๕๐)

^๑ ในจำนวนนี้รวม ๔ ท่านที่เห็นว่าสังคมไม่ยอมรับหรือยอมรับเฉพาะบางหมู่หรือบางกรณีด้วย

^๒ ในจำนวนนี้รวม ๕ ท่านที่เห็นว่าสังคมยอมรับเฉพาะบางสาขาเท่านั้น

ตารางที่ ๒๔ ทศนคติของสตรีต่อสถานภาพและบทบาททางอาชีพ

		๑. เห็นว่าสตรีสามารถประกอบอาชีพ เห็นว่าไม่		รวม	
		เท่าเทียมกับเพศชายในปัจจุบัน เท่าเทียม			
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๘๓.๑% (๑๓)	๑๕.๘% (๕)	๑๐๐.๐% (๑๕)		
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๕๓.๓ (๘)	๔๖.๗ (๓)	๑๐๐.๐ (๑๕)		
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๓๐.๐ (๖)	๖๐.๐ (๑๔) ^๑	๑๐๐.๐ (๒๐)		
รวม	๔๕.๐ (๕๓)	๔๖.๐ (๒๓)	๑๐๐.๐ (๕๐)		

		๒. เห็นว่าสตรีมีบทบาทในการประกอบอาชีพมากขึ้นกว่าในสมัยก่อน ไม่เห็นด้วย		รวม	
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๑๐๐.๐ (๑๕)	-	๑๐๐.๐ (๑๕)		
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๑๐๐.๐ (๑๕)	-	๑๐๐.๐ (๑๕)		
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๑๐๐.๐ (๒๐)	-	๑๐๐.๐ (๒๐)		
รวม	๑๐๐.๐ (๕๐)	-	๑๐๐.๐ (๕๐)		

		๓. เห็นว่าสตรีออกทำงานช่วยเหลือ เห็นว่ายังไม่		รวม	
		ครอบครัวเพียงพอแล้วในปัจจุบัน เพียงพอ			
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๓๓.๐ (๕)	๖๗.๐ (๑๐) ^๒	๑๐๐.๐ (๑๕)		
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๔๖.๗ (๓)	๕๓.๓ (๘)	๑๐๐.๐ (๑๕)		
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๕๕.๐ (๑๑)	๔๕.๐ (๕) ^๓	๑๐๐.๐ (๒๐)		
รวม	๔๖.๒ (๕๓)	๕๕.๐ (๒๓)	๑๐๐.๐ (๕๐)		

^๑ รวมผู้ที่มีความเห็นว่าเท่าเทียมกันเฉพาะคาน ๒ คน

^๒ รวมผู้ที่เห็นว่าควรมีบทบาทที่มากขึ้นแล้วแต่ฐานะและความสามารถของหัวหน้าครอบครัว ๒ คน

^๓ รวมผู้ที่เห็นว่าควรมีบทบาทมากขึ้น ๕ คน

จากคำถามที่ว่าท่านมีความเห็นว่าผู้ชายต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงสิทธิสตรีทางกฎหมายหรือไม่ สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าผู้ชายไม่ต้องการให้มีการเปลี่ยนแปลงสิทธิของสตรีตามกฎหมาย มีสตรีเพียง ๔ คนในจำนวน ๕๐ คนเห็นว่าผู้ชายต้องการให้ผู้หญิงมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชาย โดยการแก้กฎหมายดังกล่าวข้างต้น สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังมีความเห็นว่าผู้ชายยังต้องการบังคับจำกัดสิทธิของสตรีอยู่ และมีความรู้สึกอยู่เสมอว่าผู้ชายจะต้องคัดค้านการแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิของสตรีอย่างแน่นอน

๓. ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของสตรีทางการศึกษา

จากการศึกษาทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของตนเองทางด้านการศึกษา สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสตรีไทยเรายังมีบทบาททางการศึกษาน้อยเกินไป ในปัจจุบันสิ่งที่ได้เสนอไว้ในตารางที่ ๒๓ สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าสตรีไทยเราควรจะต้องเพิ่มบทบาทของตนเองทางการศึกษาให้มากขึ้นกว่าเดิมอีก กลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่างอีกถึง ๑๕ คนมีความเชื่อมั่นว่าสตรีไทยเรามีบทบาททางการศึกษาอย่างเพียงพอแล้วในปัจจุบัน ถึงอย่างไรก็ตามสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ก็ยังไม่ได้พอใจกับบทบาททางการศึกษาของสตรีไทยในปัจจุบันนัก

เมื่อถูกถามเกี่ยวกับความเห็นว่าสังคมไทยยอมรับให้สตรีมีบทบาททางการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชายหรือไม่ สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นว่าสังคมไทยเรายอมรับให้สตรีมีบทบาททางการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชาย มีเพียง ๑๕ รายเท่านั้นที่เห็นว่าสังคมไทยยังไม่ยอมรับว่าสตรีมีบทบาททางการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชาย สตรีมีทัศนคติว่าสังคมยอมรับบทบาทของสตรีทางการศึกษาเท่าเทียมกับผู้ชายสตรีมีความเห็นว่าตนเองยังมีบทบาททางการศึกษาไม่เพียงพอในปัจจุบัน

๔. ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาททางการอาชีพ

ตารางที่ ๒๔ ได้เสนอทัศนคติความคิดเห็นของสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในเรื่องทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาททางการอาชีพของสตรี สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเห็นว่าสตรีมีความสามารถประกอบอาชีพเท่าเทียมกับผู้ชายในปัจจุบัน เห็นว่าสตรีมีบทบาทในการประกอบอาชีพมากขึ้นกว่าในสมัยก่อน และเห็นว่าในปัจจุบันนี้สตรีไทยเรายังออกทำงานช่วยเหลือครอบครัว

ยังไม่เพียงพอ เห็นว่าสตรีไทยเราควรจะมีบทบาทช่วยเหลือครอบครัวทั้ง ภายในบ้านให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่

จากรายงานการวิจัยในเรื่องสถานภาพสตรีไทย ศึกษาความคิดเห็นของสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่า สตรีไทยส่วนใหญ่ไม่เห็นว่าการแตกต่างระหว่างเพศจะทำให้สัมพันธภาพในการทำงานแตกต่างกันไป ผลการศึกษาปรากฏว่าสตรีไทยส่วนใหญ่ยังยอมรับแนวความคิดที่ว่า สถานภาพสตรีควรจะได้เปรียบกับบุรุษ แต่แม้จะต่ำกว่าบ้างก็ยังยินดีที่จะรับสภาพเช่นนั้น หรือหากจะปรับปรุงก็ควรปรับปรุงเฉพาะเรื่อง

ผลการศึกษาในครั้งนี้และการศึกษาทัศนคติของสตรีไทยในหลายครั้ง ก็พบว่า สตรีไทยเรามีความเห็นว่าตนเองมีความสามารถเท่าเทียมกับชาย และประเมินสถานภาพและบทบาทของตนเองไปในทางเท่าเทียมกับผู้ชายเสมอ โดยเฉพาะบทบาททางการศึกษาและอาชีพ

๕. ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของสตรีทางการเมือง

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างได้แสดงทัศนคติของตนเองต่อสถานภาพและบทบาททางการเมืองดังที่ได้เสนอไว้ในตารางที่ ๕๕ สตรีมีความเห็นว่าในปัจจุบันนี้สตรีไทยเรานั้นมีบทบาททางการเมืองยังไม่เพียงพอ แต่มีความเห็นว่าสตรีไทยมีบทบาททางการเมืองเพิ่มมากขึ้นกว่าในสมัยก่อน สตรีไทยในปัจจุบันไปใช้สิทธิทางการเมืองมากขึ้น ในเรื่องความเห็นที่ว่าสังคมไทยยอมรับว่าสตรีมีความสามารถทางการเมืองเท่าเทียมกับเพศชายหรือไม่ สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นไปในทางที่สังคมไทยเรายังไม่ยอมรับความสามารถทางการเมืองของสตรีไทยมากนัก มีสตรีจำนวน ๒๒ คน ในจำนวน ๕๐ คน ที่เลือกเป็นตัวอย่างเห็นว่าสตรีไทยเรามีความสามารถทางการเมืองเท่าเทียมกับผู้ชาย

รายงานการวิจัยเรื่องสถานภาพสตรีไทยแหล่งเดียวกับข้างต้น ได้ศึกษาทัศนคติของสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง สรุปผลการศึกษาออกมาว่า สตรีไทยมีความสนใจในสังคมเพียงระดับแรก คือระดับการมีแนวความคิดขั้นพื้นฐานเท่านั้น ยังไม่ก้าวหน้าไปถึงขั้นที่จะคิดหาช่องทางและแนวความคิดมาปฏิบัติเพื่อแก้ไขปรับปรุงสังคมให้ดีขึ้น กล่าวคือสตรีไทยมักจะสนใจและความผูกพันแต่เฉพาะในเรื่องครอบครัวเป็นส่วนใหญ่

ตารางที่ ๒๕ ทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของสตรีทางการเมือง

๑. เห็นว่าสตรีมีบทบาททางการเมืองเพียงพอแล้ว		เห็นว่ายังไม่เพียงพอ	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๖.๒% (๑)	๙๓.๘% (๑๕)	๑๐๐.๐% (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๑๒.๕ (๒)	๘๗.๕ (๑๓)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๕.๐ (๑)	๙๕.๐ (๑๔)	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๘.๐ (๕)	๙๒.๐ (๕๖)	๑๐๐.๐ (๕๐)
๒. เห็นว่าสตรีมีบทบาททางการเมืองมากขึ้นกว่าในสมัยก่อน		ไม่เห็นด้วย	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๕๕.๘ (๕)	๔๐.๓ (๖)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๘๗.๕ (๑๓)	๑๒.๕ (๒)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๘๐.๐ (๑๖)	๒๐.๐ (๔)	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๗๖.๐ (๓๘)	๒๔.๐ (๑๒)	๑๐๐.๐ (๕๐)
๓. เห็นว่าสังคมยอมรับว่าสตรีมีความสามารถทางการเมืองเท่ากับผู้ชาย		ไม่เห็นด้วย	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๕๕.๘ (๕)	๔๐.๓ (๖) (๑)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๒๐.๕ (๓)	๗๙.๕ (๑๒) (๒)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๕๐.๐ (๑๐)	๕๐.๐ (๑๐) (๓)	๑๐๐.๐ (๒๐)
๔. เห็นว่าสตรียังไม่ใช้สิทธิทางการเมืองน้อยไป		เห็นว่ามากขึ้น	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๕๓.๐ (๖)	๔๗.๕ (๕)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๑๒.๕ (๒)	๘๗.๕ (๑๓)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ	๒๐.๐ (๔)	๘๐.๐ (๑๖)	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๒๘.๐ (๑๒)	๗๖.๐ (๓๘)	๑๐๐.๐ (๕๐)

ตารางที่ ๒๕ ทศนคติต่อสถานภาพและบทบาททางการเมือง (ต่อ)

(๑) ในจำนวนนี้ ๑ ท่านเห็นว่าสังคมยอมรับว่าสตรีมีความสามารถทางการเมืองเท่าเทียมกับเพศชายแล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล

(๒) ในจำนวนนี้ ๑ ท่านเห็นว่าสังคมยอมรับว่าสตรีมีความสามารถทางการเมืองเท่าเทียมกับเพศชายแล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล

(๓) ในจำนวนนี้ ๕ ท่านเห็นว่าสังคมยอมรับว่าสตรีมีความสามารถทางการเมืองเท่าเทียมกับเพศชายแล้วแต่ความสามารถของแต่ละบุคคล

การสัมมนาเรื่อง "สตรีกับสถานการณ์ของประเทศ" ก็ได้สรุปผลออกมาว่าสตรีไทยปัจจุบันไม่ว่าจะอยู่ในระดับใด ยังมีความสนใจทางการเมืองไม่เพียงพอ แม้แต่สตรีที่มีความสนใจทางการเมืองและสตรีที่เป็นนักการเมือง และสตรีที่เป็นนักการเมืองก็มีอุปสรรคด้านค่านิยมคือสังคมไทยยังต้องการให้สตรีไทยมีบทบาททางด้านอื่นมากกว่า นั่นคือปัญหาในระยะยาวอันเป็นอุปสรรคต่อบทบาททางการเมืองของสตรี^๖

การศึกษาในครั้งนี้จึงเป็นเรื่องยืนยันว่าสตรีไทยมีความเห็นว่า สตรีควรมีบทบาททางการเมืองยังไม่เพียงพอ สังคมยังไม่ยอมรับความสามารถทางการเมืองของสตรีเท่าใดนัก แต่ก็ยังเห็นว่าสตรีในปัจจุบันมีบทบาททางการเมืองและไปใช้สิทธิทางการเมืองมากขึ้นกว่าในสมัยก่อน

๖. ทศนคติในค่านอื่น ๆ

สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจากสมาคมสตรีทางการศึกษา ทาง การอาชีพ ทาง การเมือง และอื่น ๆ ให้ความเห็นว่า ยอมรับว่าสมาคมสตรีของไทยเรายังไม่มีบทบาทในการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีมากนัก โดยให้เหตุผลว่าไม่ต้องการใช้วิธีการเรียกร้องสิทธิของสตรีตามแบบที่สมาคมสตรีต่างประเทศได้ทำกันแล้ว เพราะเห็นว่า เป็นวิธีการที่รุนแรงเกินไป ควร

^๖ การสัมมนาเรื่อง "สตรีกับสถานการณ์ของประเทศ" ใน วารสารสกุลไทย ปีที่ ๒๒ ฉบับที่ ๑๑๐๘ ประจำวันอังคารที่ ๑๓ มกราคม ๒๕๑๘. หน้า ๗๒.

ตารางที่ ๒๖ ทิศนคติของสตรีในเรื่องอื่น ๆ

	๑. เห็นว่าสมาคมสตรียิ่งเรียก ร่องสิทธิสตรีไม่เพียงพอ	เห็นวาพอแล้ว	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๗๕.๘% (๑๒)	๒๐.๑% (๓)	๑๐๐.๐% (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๘๓.๘ (๑๔)	๖.๒ (๑)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการ เมืองและอื่น ๆ	๘๕.๐ (๑๘)	๕.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๘๐.๐ (๔๕)	๑๐.๐ (๕)	๑๐๐.๐ (๕๐)
	๒. เห็นว่าสมาคมสตรีไ้รับ ความสนใจจากสตรีไม่ เพียงพอ	เห็นวาเพียงพอ	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๗๕.๘ (๑๒)	๒๐.๑ (๓) (๑)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๗๕.๘ (๑๒)	๒๐.๑ (๓) (๒)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการ เมืองและอื่น ๆ	๘๕.๐ (๑๘)	๕.๐ (๑)	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๘๖.๐ (๔๓)	๑๕.๐ (๗)	๑๐๐.๐ (๕๐)
	๓. เห็นว่าสตรีควรทำงาน นอกบ้านและในบาน พร้อมกันไป	ไม่เห็นด้วย	รวม
สมาคมสตรีทางการศึกษา	๕๕.๘ (๘)	๔๐.๓ (๖) (๓)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการอาชีพ	๘๓.๘ (๑๔)	๖.๒ (๑) (๔)	๑๐๐.๐ (๑๕)
สมาคมสตรีทางการ เมืองและอื่น ๆ	๕๕.๐ (๑๑)	๔๕.๐ (๙)	๑๐๐.๐ (๒๐)
รวม	๖๘.๐ (๓๕)	๓๒.๐ (๑๖)	๑๐๐.๐ (๕๐)

- (๑) - ๒ ท่านเห็นว่าไ้รับความสนใจเพียงเฉพาะกลุ่ม
 (๒) ๒ ท่านเห็นว่าในเรื่องนี้ไม่แน่ใจเพราะยังไม่มีตัวเลขยืนยัน
 (๓) ๒ ท่านเห็นว่าแล้วแต่ฐานะทางเศรษฐกิจ
 (๔) ท่านนี้เห็นว่าแล้วแต่บุคคลจะเลือกอาจจะมีความต้องการไม่เหมือนกัน

เรียกร้องควยวิธีการอันสงบแบบในพระพุทธศาสนา ประกอบกับกฎหมายไทยเรายังไม่ได้แก้ไข บังคับตัดสิทธิของสตรีไทยเราอย่างมากมายเท่ากับกฎหมายในต่างประเทศ เมื่อถึงเวลาที่จะควร จะต้องทำตนให้สังคมเห็นว่าถึงเวลาแล้วที่สตรีควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกับชายอย่างแท้จริง ไม่ใช่จะไขว่ไขว่โดยวิธีการรุนแรงก่อความวุ่นวายในการเรียกร้องสิทธิซึ่งปัจจุบันนี้สถานการณ์ บ้านเมืองก็มีความคับขันอยู่แล้ว กิจกรรมต่าง ๆ ของสมาคมสตรีจึงมุ่งไปในทางการกุศลและ สังคมอื่น ๆ มากกว่าทางการเมือง สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างให้ความเห็นว่าสมาคมยังไม่มีแผน การที่จะรณรงค์เพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีแต่ประการใด และไม่คิดที่จะสนับสนุนผู้ที่มีความคิด ที่จะทำการต่อสู้เดินขบวนเพื่อเรียกร้องสิทธิของสตรีให้เท่ากับผู้ชาย

ในตารางที่ ๒ ได้เสนอข้อมูลตัวเลขแสดงให้เห็นว่า กลุ่มสตรีที่เป็นตัวอย่างเห็นว่า สตรีไทยโดยทั่วไปไม่ให้ความสนใจต่อสมาคมสตรีของไทยเท่าที่ควร ยิ่งได้แสดงความเห็นต่อ ไปอีกว่าสมาคมสตรีของไทยเรายังทำประโยชน์ให้แก่สังคมน้อยมากยังไม่เพียงพอ เห็นควรให้ สมาคมทำงานปรับปรุงงานด้านประชาสัมพันธ์ และช่วยเหลือแก้ปัญหาสังคมอื่น ๆ ต่อไปอีกอย่าง ไม่หยุดยั้ง โดยเฉพาะปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับสตรี ควรคิดดำเนินการแก้ไขก่อนโดยถือว่าเป็น ปัญหาอันรีบด่วนก่อนปัญหาอื่นทั้งสิ้น และส่งเสริมให้สตรีทุกระดับเข้ามา รวมกลุ่มกันในสมา- คมสตรีต่าง ๆ ให้มากขึ้น ส่วนสตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในสมาคมสตรีทางการเมืองและอื่น ๆ ก็ยืนยันว่าจะให้สมาคมสตรีเรียกร้องสิทธิของสตรีในครอบครัวและทางสังคมให้มากขึ้นอีก

การศึกษาทัศนคติต่อสถานภาพและบทบาทของสตรีไทย จากกลุ่มสตรีที่เลือกมาศึกษา ได้สรุปผลการศึกษานับสุดท้าย สตรีมีความคิดเห็นว่าสตรีไทยควรทำงานอาชีพอื่น ๆ นอก บ้านและทำงานในบ้านพร้อมกันไปเพื่อมีส่วนช่วยเหลือครอบครัวทางเศรษฐกิจและมีบทบาทใน ครอบครัวทางเศรษฐกิจมากขึ้น ไม่ควรนั่งเฝ้าอยู่กับบ้านแต่อย่างเดียว เพราะความจำเป็นทาง เศรษฐกิจในปัจจุบันที่รัดตัวมากขึ้น

ได้มีผู้ศึกษาบทบาททางเศรษฐกิจของสตรีพบว่าเหตุผลที่สตรีออกทำงานครั้งแรก สาเหตุสำคัญเรียงตามลำดับคือ เพื่อช่วยเหลือครอบครัว ต้องการมีรายได้ของตนเอง และ ต้องช่วยเหลือครอบครัว สตรีไทยมีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพช่วยเหลือครอบครัวและ

^๓ เชาวน์ เวียงสุวรรณ, สีนี กมลนาวัน. บทบาททางเศรษฐกิจของสตรีไทย (เอกสารโร เนียว, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์) หน้า ๑๔.

เห็นว่าความเป็นหญิงมิได้เป็นอุปสรรคต่อการทำงานอาชีพนอกบ้านแต่ประการใด ในอนาคตเมื่อสตรีมีความต้องการและความพยายามปรารถนาอย่างแรงกล้าที่จะเข้าไปมีส่วนหารายได้ให้ครอบครัว สตรีจะต้องมีบทบาทอย่างสำคัญในครอบครัวและในสังคมมากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

ในประการสุดท้าย สตรีที่เป็นกลุ่มตัวอย่างยังคงเสนอความเห็นว่ายูชายไทยยังต้องการให้สตรีไทยทำหน้าที่ เป็นแม่บ้านการเรือนที่ดีที่สุด เป็นภรรยา มารดา และบุตรสาวตามกรอบประเพณี กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าเมื่อสตรีมีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชายแล้ว ผู้ชายจะต้องปฏิบัติตนยกย่องเพศหญิง เพราะสิทธิและหน้าที่ที่ไม่เหมือนกันแม้จะมีสิทธิเท่ากันแล้ว ผู้ชายก็ควรจะทำหน้าที่ของตนเองในฐานะผู้ชาย

การศึกษาทัศนคติของสตรีที่เป็นตัวอย่างจากสมาคมสตรีดังกล่าวข้างต้น แสดงให้เห็นว่าสตรีไทยเรายังต้องการที่จะมีบทบาทตามชนบประเพณีดั้งเดิมต่อไปในปัจจุบันและอนาคต แม้ว่าต้องการมีสถานภาพเท่าเทียมกับผู้ชายทั้งในครอบครัวและในสังคม สตรีไทยที่เป็นกลุ่มตัวอย่างนี้ก็ยังต้องการทำหน้าที่เป็นสมาชิกในสังคมในฐานะที่เป็นสตรีต่อไป.
